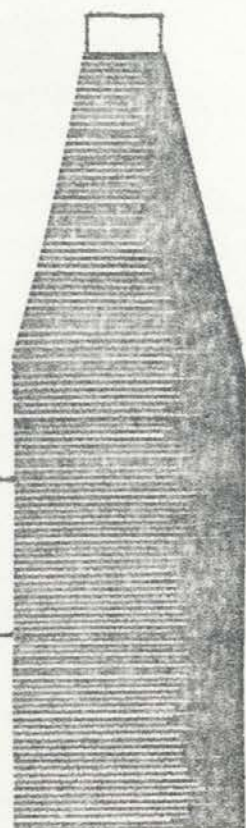
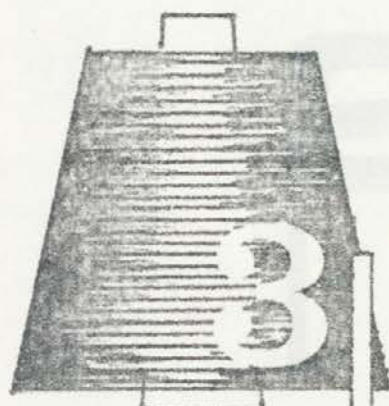

MLADI

TEKSTILEC

glasilo

mladinskega aktiva

tekstilne tovarne **NOVOTEKS**

Novo mesto

1972

Novoteks - ovih

25 LET

Letos praznuje naš kolektiv pomemben jubilej - 25-letnico ustanovitve.

Kaj pomeni 25 let v življenju delovne organizacije, ki je zrasla v povojnem obdobju iz skromne zapuščine v moderno, tehnično dobro opremljeno tovarno, vedo povedati predvsem tisti delavci, ki so doživljali rast in modernizacijo proizvodnje in tehnološkega procesa od ustanovitve pa do danes.

Kronist ne bi mogel mimo datumov, ki so pomenili v rasti naše tovarne več metrov, boljšo kvaliteto in višji standard zaposlenih.

Prelistajmo dnevnik našega ustvarjalnega dela. Zaustavimo se ob tem ali onem dogodku, doživljajmo še enkrat čas, ko so naši delavci in jubilaniti ob pomanjkanju vsega z udarniškim delom sestavljali mozaik v zgradbi našega samoupravnega gospodarstva.

Prvi kamenček v mozaiku, ki s ponosom nosi ime NOVOTEKS, je bil vložen 15. avgusta 1947. leta, ko je vlada SRS na predlog ministrstva za industrijo ustanovila državno industrijsko podjetje Tekstilno tovarno Novo mesto. Podjetje je dobilo v upravljanje osnovna sredstva, ki so leta 1946 znašala 5.172.641 din. V tem času je bilo v podjetju zaposlenih 120 ljudi.

Takratna predilnica je predla mikano volneno prejo in končni izdelek so bile volnene in polvolnene odeje ter tkanine iz mikane preje.

Ko je izšel zakon o samoupravljanju, so delavci tekstilne tovarne 30. avgusta 1950. leta postali lastniki tovarne v Bršlinu.

2. maja 1953 se je tovarna preimenovala v NOVOTEKS in še istega leta 7. avgusta prevzela ustanoviteljske pravice do podjetja.

Leta 1958 je stekla proizvodnja česane volnene preje v novem obratu predilnice v Metliki. Od tedaj naprej se je proizvajalo vedno manj tkanin iz mikane volnene preje. Proizvodnja se je postopoma preusmerjala na proizvodnjo česanih tkanin, mikano volneno prejo pa smo izdelovali le kot usluge drugim podjetjem.

Končno so bile prodane še zadnje statve za mikane tkanine in nabavljene nove, hitrejše statve. Podjetje se je preusmerilo na predelavo izključno česanih tkanin, po katerih je bilo tudi na trgu čedalje večje povpraševanje. To je bil prvi korak v specializacijo in z njo rekonstrukcijo.

Leta 1961 se je začelo novo obdobje, obdobje rekonstrukcije tovarne. Tkalnico je doslej oskrbovala le predilnica iz Metlike, kar ni zadostovalo potrebam po dvojni preji. Nujno je bila potrebna nova priprava tkalnice. Že leta 1962 je začela obratovati v novih šedih. S tem je postal tehnološki postopek zaključen in mnogo bolj rentabilen.

Leta 1963 nastopa svojo zmagovito pot sintetika, vlakno DIOLEN, ki ima karakteristiko volne. Diolen mešan z volno je hitro izpodrinil druga umetna vlakna. Kaj kmalu smo ugotovili prednosti in kot prvi v Jugoslaviji pričeli predelovati diolen vlakna. Tako smo tudi zaradi diolena morali v Novoteksu dokupiti nekaj novih strojev za plemenitenje tkanin. Proizvodnja sintetičnih tkanin je hitro naraščala, prostori za plemenitenje so postali spet pretesni in neprimerni. Šedom priprave tkalnice so se priključili novi, kamor se je leta 1965 preselila moderna oplemenitilnica. V njene stare preurejene prostore pa smo razširili tkalnico.

Leta 1967 smo uvedli štiristrojno tkanje in pri istem številu delovne sile tretjo izmeno v tkalnici.

Leto 1968 je še značilnejše za modernizacijo in rekonstrukcijo tovarne. V Metliki obnavljajo predilnico in novomeška predilnica dobi nov flajer. Moderne švicarske stroje za čiščenje in sukanje preje namestijo v pripravi tkalnice. V tkalnici montirajo avtomatske visokoproduktivne statve, ki omogočijo dvanajststrojno tkanje (prej največ štiristrojno). Z novimi stroji je izpopolnjena tudi oplemenitilnica. Uvedene so najsodobnejše metode vodenja podjetja.

Leta 1969 poteka v nadaljevanju rekonstrukcije in razširitvi kapacitet. V podjetju deluje že elektronski računalnik, ki je za današnje poslovanje, organizacijo dela in prihodnje naloge prepotrebna pridobitev.

Leta 1970 smo začeli s konfekcijsko proizvodnjo hlač. Uvedena je tudi nova tehnologija, pletenine, ki se ne mečkajo.

Leta 1971 je Novoteks postopoma razpredel svojo lastno trgovsko mrežo po vsej Jugoslaviji.

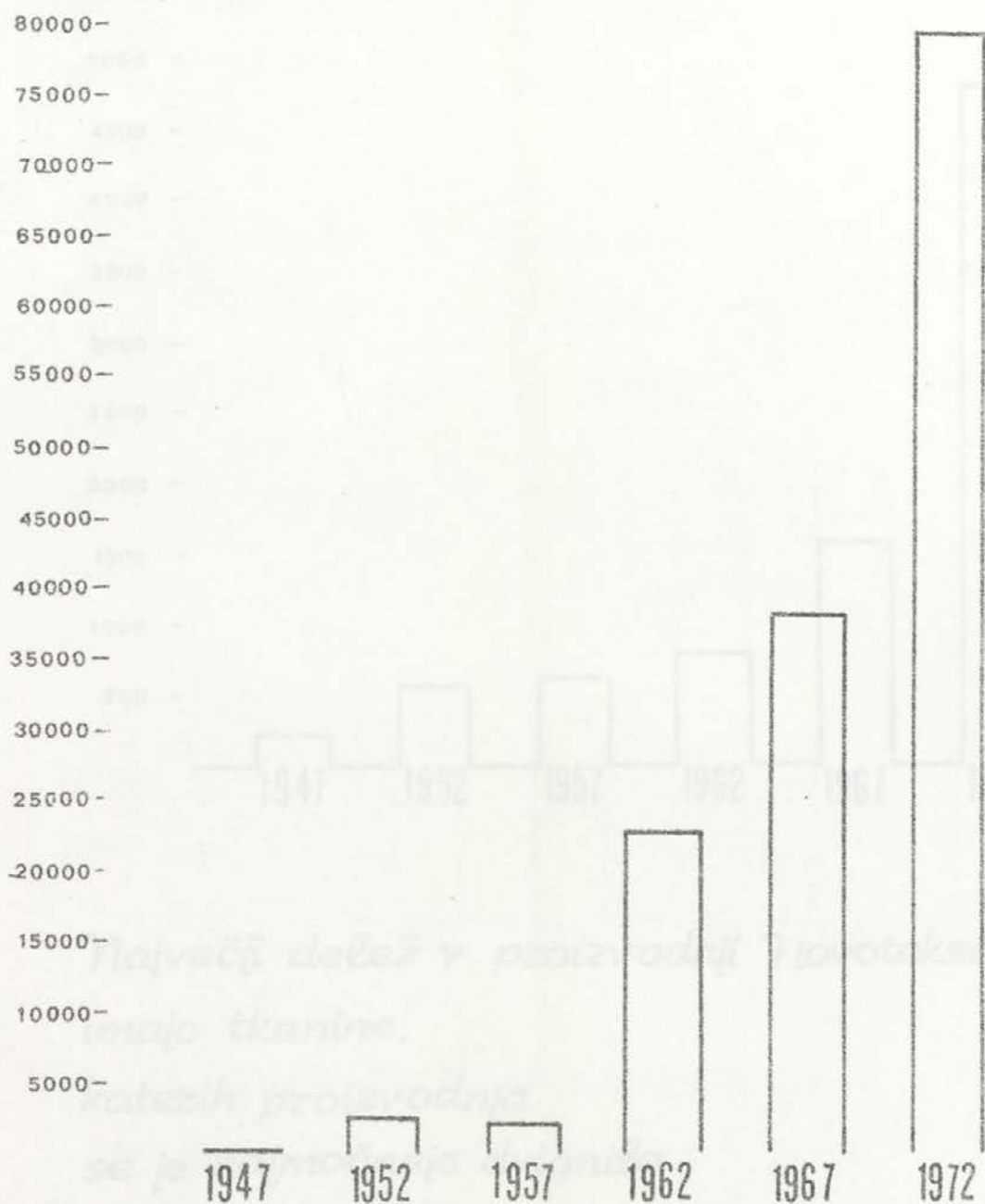
Letos nadaljujemo z razširitvijo kapacitet v konfekciji. Pripravljamo nova obrata konfekcije v Trebinju in Vinici ter obrat strešnikov v Dobruški vasi blizu Novega mesta.

Novoteks si je v teh 25. letih pridobil ugled enega najboljših jugoslovanskih volnarskih podjetij. S postopno modernizacijo in specializacijo proizvodnje smo dosegli na področju izdelave česanih, volnenih in sintetičnih tkanin tako visoko produktivnost in kvaliteto, da se lahko primerjamo s sorodnimi tovarnami tudi izven meja Jugoslavije.

Rast tovarne in njene proizvodnje najlepše prikazujejo naslednji diagrami:

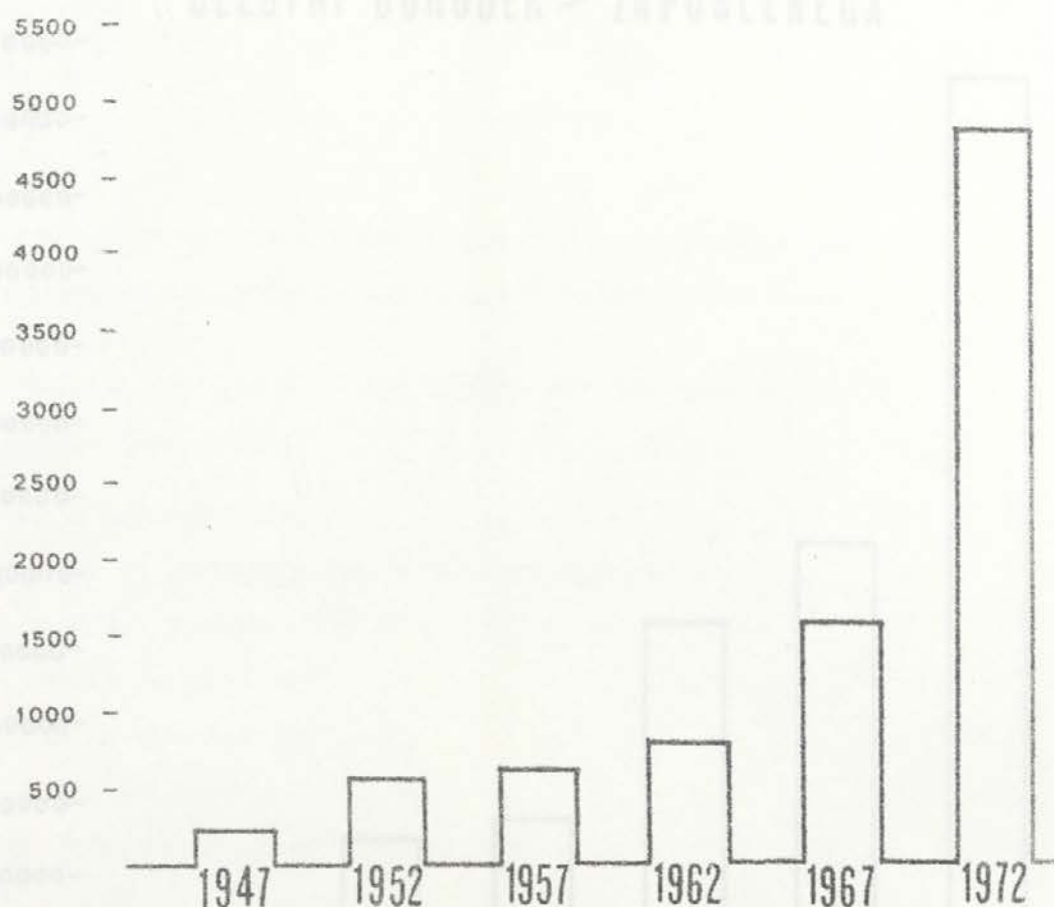
OSNOVNA SREDSTVA / ZAPOSLENEGA

v din

Kakšna je bila tehnična opremljenost delavca najbolje prikazuje ta diagram iz katerega je zazvidno, da en delavec povprečno upravlja z 80.000 din osnovnih sredstev, kar je z 40 krat večjo vrednostjo kot ob ustanovitvi.

TKANINE v 000 m²

Največji delež v proizvodnji Novoteksa imajo tkanine,

katerih proizvodnja

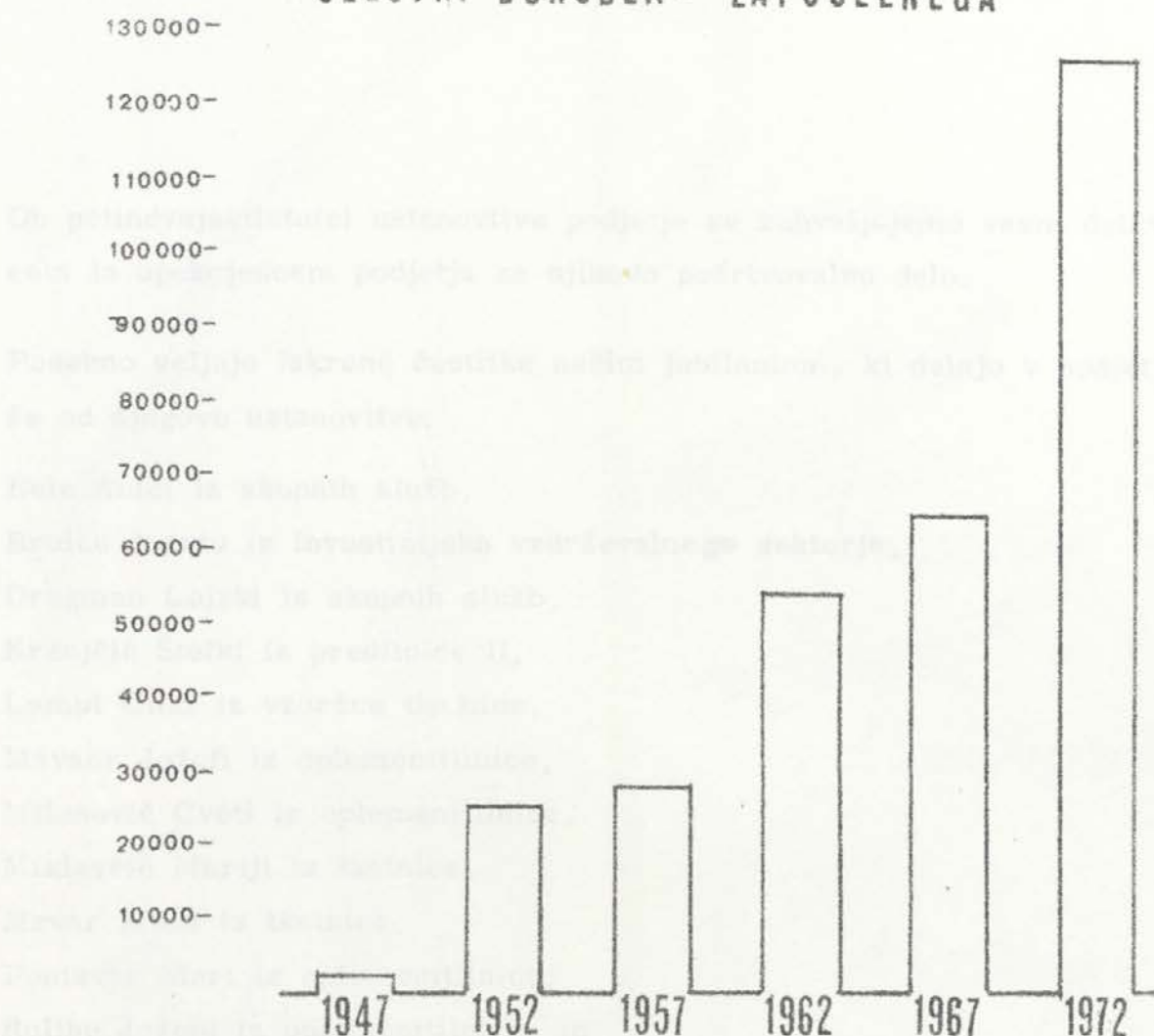
se je najmočneje dvignila

v zadnjem

petletnem obdobju

v din

CELOTNI DOHODEK / ZAPOSLENEGA

Število zaposlenih je naraščalo

počasneje kot proizvodnja.

Poleg večje delovne sposobnosti

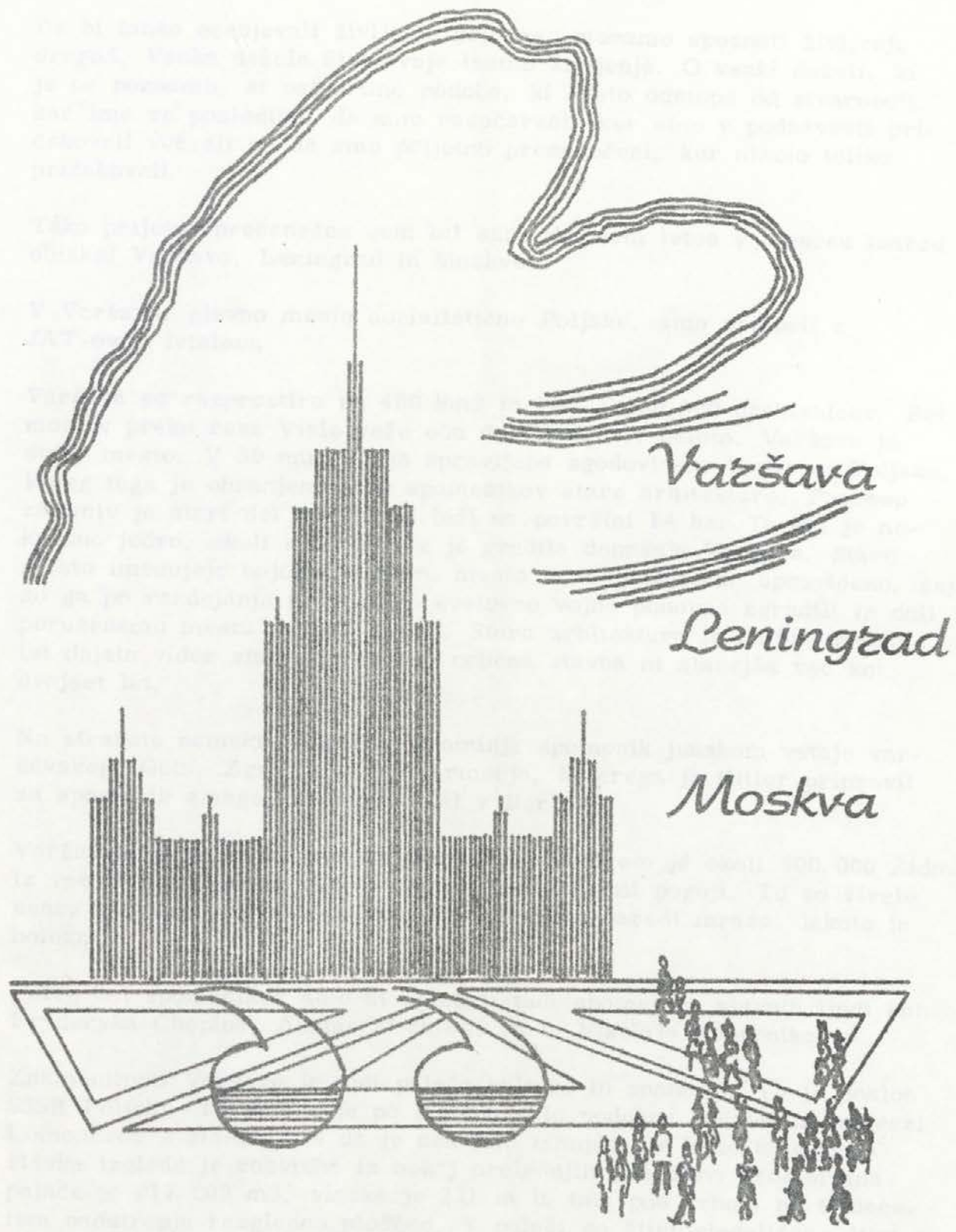
delavcev je na to vplivala

modernizacija tehnologije.

Ob petindvajsetletnici ustanovitve podjetja se zahvaljujemo vsem delavcem in upokojujencem podjetja za njihovo požrtvovalno delo.

Posebno veljajo iskrene čestitke našim jubilentom, ki delajo v podjetju že od njegove ustanovitve:

Bele Anici iz skupnih služb,
Brulcu Jožetu iz investicijsko vzdrževalnega sektorja,
Dragman Lojzki iz skupnih služb,
Kranjčič Štefki iz predilnice II,
Lamut Cilki iz vzorčne tkalnice,
Mavsar Jožefi iz oplemenitilnice,
Milanovič Cveti iz oplemenitilnice,
Miklavčič Mariji iz tkalnice,
Mrvar Milki iz tkalnice,
Ponikvar Mari iz oplemenitilnice,
Rolihu Jožetu iz oplemenitilnice in
Sajevic Mileni iz skupnih služb.

Važšava

Leningrad

Moskva

Da bi lahko ocenjevali življenje pri nas, moramo spoznati življenje drugod. Vsaka dežela živi svoje lastno življenje. O vsaki deželi, ki je ne poznamo, si ustvarimo podobo, ki često odstopa od stvarnosti, kar ima za posledico, da smo razočarani, ker smo v podzavesti pričakovali več ali pa da smo prijetno presenečeni, ker nismo toliko pričakovali.

Tako prijetno presenečen sem bil sam, ko sem letos v mesecu marcu obiskal Varšavo, Leningrad in Moskvo.

V Varšavo, glavno mesto socialistične Poljske, smo prispeli z JAT-ovim letalom.

Varšava se razprostira na 460 km² in ima 1.300.000 prebivalcev. Pet mostov preko reke Visle veže oba dela mesta v celoto. Varšava je staro mesto. V 30 muzejih je spravljeno zgodovinsko bogastvo Poljske. Poleg tega je ohranjenih 650 spomenikov stare arhitekture. Posebno zanimiv je stari del mesta, ki leži na površini 14 ha. Ta del je nekakšno jedro, okoli katerega se je gradila današnja Varšava. Staro mesto imenujejo najmlajše staro mesto in to popolnoma upravičeno, saj so ga po razdejanju med drugo svetovno vojno ponovno zgradili in dali porušenemu mestu prvotni izgled. Stara arhitektura in patina davnih let dajeta videz starosti, čeprav nobena stavba ni starejša več kot dvajset let.

Na strahote nemške okupacije spominja spomenik junakom vstaje varšavskega Geta. Zgrajen je iz marmorja, katerega je Hitler pripravil za spomenik zmage, ki naj bi stal v Berlinu.

Varšavski Geto je bil omejen prostor, v katerem je okoli 500.000 Židov iz vse Poljske živelo pod strašnimi živlenskimi pogoji. Tu so živele sence ljudskih bitij, ki so množično umirala zaradi mraza, lakote in bolezni.

Poleg teh spomenikov smo si ogledali tudi spomenike slavnih ljudi kot: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza in Nikolaja Kopernika.

Znamenitosti Varšave je tudi palača kulture in znanosti. To je poklon SSSR Poljski. Ta stavba je po izgledu zelo podobna znameniti univerzi Lomonosov v Moskvi, le da je nekoliko manjša. In kako ta majhna stavba izgleda je razvidno iz nekaj naslednjih podatkov: prostornina palače je 817.000 m³, visoka je 231 m in ima pod vrhom na tridesetem nadstropju razgledno ploščad. V palači so štiri gledališča, štiri kinodvorane, mnoge razstavne dvorene in predavalnice, v katerih je skupno 12.000 sedežev.

O Varšavi bi lahko govorili še in še, vendar moramo naprej. Zaključim naj le še s podatkom, da smo v Varšavi videli številne vgrajene plošče na mestih, kjer so fašisti streljali poljske rodoljube. Zvedeli smo, da je takih obeležij preko 600.

Poslovali smo se od nadvse prijaznih Poljakov, kjer je še vedno navada, da moški poljublajo ženam roke in to ne oziraje na leta, položaj ali kraj. Odleteli smo z ruskim letalom "Tupoljev 134" v Leningrad. V letalu smo premaknili ure za 2 celi uri naprej. V hotelu Leningrad, ki leži nasproti usidrane zgodovinske križarke Aurora, so nas pričakovali. Hotel je moderen in funkcionalen, le hrana našemu okusu ne odgovarja vedno najbolje. Goste juhe, ki jih imenujejo "boršč" so zelo močno začinjene, so pa zelo hranljive, kar se tudi vidi na ljudeh.

Leningrad, mesto polno kulturnih in zgodovinskih spomenikov, vzbudi v človeku ob prvem srečanju željo za ponovnim obiskom. Mesto je osnoval ruski car Peter I. ali Peter Veliki leta 1703. 1712. leta je mesto postalo carska prestolnica. Danes je to veliko mesto ob reki Nevi, ki šteje nekaj čez 4 milijone prebivalcev. Podobno je Benetkam, saj leži na 101 otoku, ki so med seboj povezani s 365 mostovi. Mesto se je prvotno imenovalo Peterburg, nato se je preimenovalo v Petrograd in leta 1924, ko je umrl veliki revolucionar Vladimir Iljič Lenin, v Leningrad.

Leningrad je proglašen za herojsko mesto, ki se je proslavilo v 900-dnevnih težkih bojih, ko je obkoljeno od fašističnih armad vzdržalo blokado. V teh borbah je bila tretjina mesta zrušena. Padlo je milijon Leningrajčanov. Borbe za Leningrad so moralno zelo pozitivno vplivale na vse protifašistične vojske sveta, obenem pa zadale smrtni udarec fašistični vojski. Leningrad je oblegalo 70 elitnih divizij, mesto je krvavelo, vendar je vzdržalo.

Zdi se, da je mesto zgodovinska zakladnica kulturnega in umetniškega blaga vse Evrope in zgovorno govori o moči in bogastvu dinastije Romanov. Današnji Leningrad je bil 200 let ruska prestolnica, zato so tu številni dvorci, palače in cerkve v čudovitih parkih, polnih zelenic in okrasnega cvetja. Po zelenicah so razstavljene skulpture, spomeniki in fontane. Vse to bogastvo obdajajo visoke železne ograje, ki pričajo o estetiki in umetniški vrednosti tedanjih kovaških mojstrov.

Popotnik, ki pride v Leningrad, obišče med ostalim tudi Baltik, ki je oddaljen približno 5 km od mesta, kjer je velika luka in ladjedelnica. Pot pelje ob reki Nevi, ki je plovna. Za plovni sistem po reki Nevi vlada poseben režim zaradi številnih mostov v samem mestu. Mostovi

so dvižni in se odpro za rečni promet le enkrat dnevno in to od polnoči do druge ure zjutraj. Navadno se takrat, posebno v času znanih belih leningrajskih nčči, zberejo ob reki številni turisti in slikajo plovbo skozi mesto.

Turiste preseneča število spomenikov, ki še danes povečujejo moč carske Rusije. Tako n. pr. stoji v enem izmed številnih parkov spomenik ruskega carja Petra Velikega na konju. Spomenik je preživel tudi oktobrsko revolucijo in je očuvan zaradi izredne umetniške vrednosti.

Še nekaj znamenitosti Leningrada moram omeniti: Ermitaž, Petrograjsko trdnjavo, Auroro in mesto Puškin. Trudil se bom, da bom čim krajši, čeprav je toliko vrednot, da bi o vsaki od teh lahko napisal knjige.

Ermitaž - zimski дворец ruskih carjev, zgradili so ga od 1754 do 1762 leta. Gradil ga je B. Rastrelli, ki je bil rojen v Rusiji, sicer pa po poreklu Francoz. Ta дворец je bil mnogokrat preurejen. Danes je Ermitaž eden največjih muzejev sveta, razmeščen v petih dvorcih in sicer zimski, ki sem ga že omenil, stari, novi in mali дворец ter Ermitažno gledališče. Skupno ima Ermitaž 350 soban, kjer je zbranih preko 2.000.000 eksponatov izredne umetniške vrednosti. V kolikor bi vsak eksponat ogledovali le 1 minuto in to dnevno po 8 ur, bi potrebovali 8 let za ogled.

Ogledali smo si neprecenljivo razkošje stanovanjskih prostorov in stanovanjske opreme. Med eksponati so gobelini, porcelan, steklo, keramika, srebrna posoda, kipi, skulpture in olja umetnikov vsega sveta. Obhod teh prostorov daje človeku pravo predstavo ogromnega bogastva ruskih carjev. Prostrane dvorane in razkošna stopnišča se vrstijo druga za drugo, kot da so vladarji hoteli prenesti prostranost ruske zemlje v prostore, kjer so živeli.

Petrograjska trdnjava leži na velikem otoku. Sredi trdnjave je cerkev (1812 - 1833) s pozlačeno kupolo. V višino meri 122,50 metrov. Posebnost te baročne pravoslavne cerkve je v tem, da ima precej elementov katoliške cerkve. V tej cerkvi so pokopani člani celotne carske dinastije Romanov. Prvi sarkofag je carja Petra I., zadnji pa carja Aleksandra II. Pod stropom cerkve visijo zastave premaganih vojska v pomorskih bitkah. Za obzidjem trdnjave, nasproti cerkve, je kovnica denarja, kjer še danes kujejo denar.

Petrograjska trdnjava je znana tudi po zaporih političnih zapornikov. Skozi te zapore je šla cela generacija ruskih revolucionarjev. Zapor je po revoluciji preurejen v muzej. Zapor je znan po tem, da iz nje ni pobegnil noben zapornik. Pot od tu je vodila v izgnanstvo v Sibirijo ali pa v smrt. Med ostalimi sta v samicah bila zaprta tudi pisatelj Maksim Gorki in Aleksander Uljanov, starejši brat V.I. Lenina.

Aurora. Križarka Aurora je z Baltika po Nevi vplula v Leningrad 24. oktobra 1917. leta. Vsa posadka, razen poveljnika, je bila na strani boljševikov. Ob 21,45 uri je izstrelila zgodovinski topovski izstreljek na petrograjsko trdnjavo. Ta strel je bil dogovorjeni znak za splošni napad na trdnjavo. Radijska postaja Aurore je prva sporočila svetu zmago proletarske revolucije.

V drugi svetovni vojni je križarka Aurora s svojo posadko sodelovala pri obrambi Leningrada. Po vojni je bila v sestavi baltiške flote. 1948. leta je Aurora vplula v Nevo na mesto pred pomorsko vojno akademijo v bližino Petropavelske trdnjave. Postala je muzej, hkrati pa je šolska ladja, ki služi gojencem vojne akademije.

Na križarki je posadka, ki ladjo redno vzdržuje, zato je v vsakem trenutku sposobna preleviti se iz križarke - muzeja v vojno ladjo.

Mesto Puškin je v 17. in 18. stoletju bilo letna rezidenca carskega dvora. Pot v Puškin vodi skozi industrijski del Leningrada v smeri proti Moskvi. Peljali smo se pod slavolokom zmage, katerega so postavili 1853. leta v čast zmage ruske armade nad Turki. Približno 25 do 30 km od centra je znan observatorij (Pulkovske visine), ki leži točno na meridianu. Observatorij so med vojno zrušili, sedaj pa je ponovno zgrajen. Observatorij je bil v zadnji obrambni liniji Sovjetov, nekaj naprej pa so bile fašistične vojske. Na to spominjajo le topovi in visok obelisk, katerega so postavili hvaležni meščani v zahvalo branilcem mesta.

V vasi Puškin stoji imeniten letni dvorec imenovan tudi Katarinski. Ima 55 dveran. V času vojne je bil uničen. Ker so ti dvorci in eksponati v njih kulturno in zgodovinsko nasledstvo, so leningrajčani poskrili vse načrte, opise in številne fotografije vseh detajlov in vsakega predmeta v teh dvoranah. Zato so lahko po vojni takoj pristopili k obnavljanju. Veliko število umetnikov že 20 let sistematsko obnavlja dvorane za dvorano. Iz lipovega lesa rezljajo okraske, jih oblagajo z zlatom, da so prav takšni kot pred uničenjem. Po vsem svetu iščejo odtujene predmete, ki so velike zgodovinske, kulturne in umetniške vrednosti ter jih vračajo. Do danes je za turiste odprta le tretjina dvora, ostalo še obnavljajo. Sobe so bogato opremljene ali kot galerije

umetniških stvaritev ali pa kot stanovanjski prostori carice Katarine II. in ostalih članov carske hiše. Pred Katarinskim dvorcem se razprostira ogromen park z eksotičnim drevjem, okrasnim grmovjem, cvetličnimi gredami, jezeri, bazeni, fontanami, paviljoni, kipi, skulpturami, celo džamijo najdemo tu. Vse to videti je pravi užitek. V Leningradu je toliko lepote, toliko umetniških vrednot, da je časa vedno zdaleč premalo, da bi dojel vso to lepoto.

Preostala nam je še Moskva. Z letalom smo kaj kmalu premagali razdaljo 700 km in se spustili na eno izmed moskovskih letališč, Šeremezov. Šeremezov je od Moskve oddaljen 35 km. Levo in desno ob cesti so majhne hišice brunarice. Peljali smo se mimo spomenika, ki simbolizira vojno cestno zapreko - ježa, ki predstavlja linijo, do katere so prodrli Nemci v II. svetovni vojni. V hotelu Ukrajina, zgrajenem za tujce v dobi Staljina, sem dobil sobo v 23. nadstropju. Blizu hotela stoji 30 nadstropna palača Ekonomske vzajemne pomoči socialističnih narodov.

Moskva je prvič omenjena 1147. leta. V začetku 12. stoletja je zavzemala površino tretjine današnjega Kremlja (28 ha). Danes je Moskva velemesto s preko 7 milijonov prebivalci. Obkroža jo 109 km dolga betonska avtocesta, ki naj bi predstavljala mestno mejo, vendar je ta že zdavnaj prekoračena.

Posebna zanimivost Moskve so podzemne železnice. Za krožni metro pravijo, da je najlepši na svetu. Mozaiki, skulpture, kipi, slike in bogati lestenci, so naredili postaje zanimive in različne.

Kdor pride v Moskvo, med prvim obišče Rdeči trg, najlepši trg sveta, ki je širok 130 m in dolg 695 m. Na samem začetku stoji znamenita Vasiljeva cerkev. To precej nenavadno cerkev sestavlja enajst majhnih, med seboj povezanih kapel. Cerkev so zgradili na zahtevo Ivana Groznega. Zgodba pripoveduje, da je dal car graditelja po končanem delu oslepiti, da nikoli več ne bi mogel ustvariti nekaj tako krasnega.

Rdeči trg loči od Kremlja visok opečnat zid. Ob zidu je ploščad, kjer so shranjene žare s pepelom umrlih znamenitih ljudi, znanstvenikov, politikov in vojskovodij. Majhne napisne plošče, vgrajene v zid povedo, čigavi posmrtni ostanki so na tistem mestu. Sredi trga stoji mavzolej s kristalnim sarkofagom, kjer leži balzamirano Leninovo truplo. Mavzolej, ki je bil nekdanj lesen, je zgrajen iz rdečega granita in črnega marmorja. Zgradili so ga leta 1930. Vsak dan počasti spomin na velikega misleca in revolucionarja z mimohodom nad desettisoče sovjetskih državljanov in tujih turistov.

Kremelj. Beseda "kremelj" pomeni na splošno trdnjavo ali grad, kakršne je videti tudi v drugih ruskih mestih. To je mestna četrt zase. Obdaja jo z nadzidki okrašeno 2,6 km dolgo in 20 metrov visoko oprečnato obzidje, skozi katero vodi pet vrat v notranjost. To obzidje oklepa celo zbirko cerkva in samostanov, palač, vladnih in državnih poslopij.

Slavne so tudi tri velike katedrale, ki so bile v glavnem dograjene že v 15. stoletju, pozneje pa večkrat prezidavane. Ena od teh je katedrala Uspenskega, cerkev, v kateri so kronali carje in kjer je grobnica bivših patrijarhov. Njej nasproti stojita katedrala Arhangelska in katedrala Blagovješčenskega, v kateri so krstili in poročali ruske carje.

Moskva ima največjo univerzo na svetu. To je Lomonosov. Centralna stavba je bila zgrajena v času po osvoboditvi (1949 - 1953). Višina stavbe je 240 m in ima 29 nadstropij, v katerih je 20.000 učilnic in kabinetov. V tej imponantni stavbi študirajo ljudje iz preko 100 različnih držav sveta.

V Moskvi je vredna ogleda tudi stalna razstava dosežkov gospodarstva in znanosti narodov SSSR. Pred vhodom na ta prostor stoji veličasten obelisk kozmonavtov. Obelisk deluje mogočno, posebno zaradi arhitektonske rešitve. Na svetlosivem podstavku iz granita stoji 110 m visok elegantno oblikovan obelisk, na vrhu katerega je raketa. Obelisk je preoblečen s titanom - kovino bodočnosti. Pred obeliskom je aleja kozmonavtov, v kateri stojijo doprsni kipi Jurija Gagarina, Valentine Terješkove, Pavla Beljajeva, Alekseja Leonova in Vladimira Nomarova. Vsak paviljon je posvečen eni od znanosti. Tako imamo paviljon fizike, kemije, astronomije, rudarstva, kozmonavtičke, aerotehnike, botanike, kmetijstva itd. Danes je na tem prostoru okoli 70 velikih paviljonov. V središčnem prostoru je fontana, katero smiselno obkroža 16 kipov fantov in deklet. Vsak par predstavlja eno izmed republik in simbolizira bratstvo sovjetskih narodov. Zdi se, da je največ obiskovan paviljon kozmonavtičke, kjer so razstavljeni vsi modeli dosežanih raket in detajli v prirodni velikosti. Razstavniki prostori so izključno namenjeni študiju in propagandi, v nobenem slučaju pa ne služijo v komercialne namene.

Na koncu moram še omeniti Panoramo Borodinske bitke 1812. leta, ko so Francozi napadli Rusijo. Rusija je tedaj imela trikrat manjšo in slabšo vojsko kot Francozi. Francozi so prodrli do Smolenjsk, zadnje trdnjave pred Moskvo. Takrat, v skrajno neugodnem času, je na čelo ruske vojske stopil stari vojskovedja in diplomat Kutazov. Panorama - muzej prikazuje celoten potek in slavno Borodinsko bitko. V spodnjih

prostorih so velike oljnate slike, ki povečujejo borbo, razstavljeno je pešadijsko orožje in uniforme ter posebno zaščitene originalne bojne zastave ruskih armad pa tudi zaplenjene francoske. Ko se povzpneš v drugo nadstropje, prideš do panorame Borodinske bitke. Ta panorama je nekaj, kar bi moral vsakdo, ki pride v Moskvo videti. Gledalca postavi v sredo bojnega polja. Ta občutek se še poveča, ker je ustvarjena tudi klima (zrak, temperatura), kot da stojiš nekje na širnem polju. 13 m od gledalca je v krogu 115 m dolgo in 15 m visoko platno. Nikjer ni opaziti kje je platno sestavljeno. To platno je zelo verno poslikano po zgodovinskem izročilu. Trinajst metrov, ki delijo gledalca od platna je umetno ustvarjeno področje borb. To področje je tako verno, da se vključuje v platno in oko ne more zaznati meje med stvarnostjo in platnom. Občutek imaš, da ni poslikane stene, da gledaš tja do horizonta, kjer se spajajo z nebom razni detajli pokrajine in bitke. Pokrajina je iz sadre, topovi iz kaširanega papirja, porušene in zoglenele barake iz lesa, žar gorečega tramovja pa nazorno prikazuje rubinsko steklo. Vse skupaj je tako resnično, da le težko verjameš da je to ustvarila roka umetnika v borih 10-ih mesecih.

S tem končujem, čeprav sem videl še dosti več in se pogovarjal z mnogimi ljudmi v tovarnah in izven njih. Prostor mi ne dovoljuje, da bi napisal še več, da bi bil še bolj prepričljiv.

DeKa

Glasilo mladinskega aktiva tekstilne tovarne NOVOTEKS
Novo mesto MLADI TEKSTILEC ureja uredniški odbor:

Kralj Marinka,
Dim Nevenka,
Damjanovič Zdravko,
Rački Božena,
Somrak Marjan,

Urednik: Mavsar Milena

Mentor: Kovačič Danilo

glasilo

mladinskega aktiva

tekstilne tovarne NOVOTEKS

Novo mesto

1972